

iştirakine de ışık tutan *Hiss-i İnkılâb* (1. bs., İstanbul 1326) ve Doksanüç Savaşı için önemli bir kaynak olup paşanın savaş esnasındaki yazışmalarını içeren ve belgesel bir nitelik taşıyan, ayrıca biyografisini de içeren *Umdetü'l-hakâyk* (bk. bibl.) adlı eserleridir. Kendisine yöneltilen suçlamaları ve yargılanmasını anlatan *Süleyman Paşa Muhâkemesi*'nin ilk baskısı, babasının evrakından derlenmiş olarak biyografisini de içermek üzere oğlu Mehmed Sâmî tarafından 1912'de yapılmıştır. Savaş ve muhâkemesiyle ilgili belgeler, bunları kendisine teslim ettiği Bağdat doğumlu bir Fransız yazarı olan Faust Lurion tarafından Fransızca olarak iki büyük kitap halinde neşredilmiştir. Bu eserler paşanın ölümünden sonra yayımlanmıştır. Sağlığında neşrettikleri arasında halk için hazırlanmış dinî risâleler olan *Îrâde-i Cüz'îyye Risâlesi* (İstanbul 1283), muhtasar, kebîr ve sagîr olmak üzere ilmi hâl risâleleri (1. bs., İstanbul 1286); *Mebânî'l-inşâ* (İstanbul 1288), *İlm-i Sarf-ı Türkî* (2. bs., İstanbul 1293) ve askerî okullar için ders kitabı olarak düzenlenen *Târîh-i Âlem*'dir (İstanbul 1293). Bu eser paşanın yargılanması ve askerlikten tardı sebebiyle uzun yıllar Harbiye Mektebi deposunda kalmış, ilmi haller ise birçok defa basılmıştır. *Târîh-i Âlem*'de Türkler'e geniş yer ayırmış olması ve bazı yabancı kelimeleri Türkçe olarak karşılamadaki hassasiyeti Türkçüler arasında saygın bir yer edinmesine vesile olmuştur.

BİBLİYOGRAFYA :

Süleyman Hüsnü Paşa, *Hiss-i İnkılâb yahud Sultan Abdülaziz'in Hal'i ile Sultan Murâd-ı Hâmis'in Cûlûsu*, İstanbul 1326; a.mlf., *Umdetü'l-hakâyk*, İstanbul 1928, I-VI; Süleymanpaşazâde Mehmed Sâmî, *Süleyman Paşa Muhâkemesi*, İstanbul 1328, I-VI; F. Lurion, *La guerre turco-russe de 1877-78: Campagne de Suleyman Pacha*, Paris 1883; a.mlf., *Guerre turco-russe 1877-1878: Suleyman Pacha et son procès*, Paris 1884; F. Bamberg, *Geschichte der orientalischen Angelegenheit im Zeitraume des Pariser und des Berliner Friedens*, Berlin 1892, tür.yer.; İ. Halil Sedes, *1877-1878 Osmanlı-Rus ve Romen Savaşı*, İstanbul 1940, VII, tür.yer.; Danişmend, *Kronoloji*, IV, 303, 305, 308, 309; Hüseyin Namık Orkun, *Büyük Türkçü Süleyman Hüsnü Paşa, Hayatı ve Eserleri*, Ankara 1952; Kemal Zülfi Taneri, *Türk Edip ve Tarihçilerinden Süleyman Hüsnü Paşa'nın Hayatı ve Eserleri*, Ankara 1963; Fethi Tevetoğlu, *Süleyman Paşa*, Ankara 1988; Erol Özbilgen, *Osmanlıların Balkanlardan Çekilişi: Süleyman Hüsnü Paşa ve Dönemi*, İstanbul 2006; O. Moreau, *L'Empire ottoman à l'âge des réformes: Les hommes et les idées du "nouvel ordre" militaire, 1826-1914*, Paris 2007, s. 168-177; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "Şıpka Kumandanı Süleyman Paşa'nın Menfâ Hayatına Dair Bazı Vesikalar", *TTK Belleten*, XII/45 (1948), s. 207-221.

KEMAL BEYDİLLİ

SÜLEYMAN b. MİHRÂN

(bk. A'MEŞ).

SÜLEYMAN b. MUGİRE

(سليمان بن المغيرة)

Ebû Saîd Süleymân
b. el-Mugire el-Kaysî el-Basrî
(ö. 165/781)

Hadis hâfızı.

Bekir b. Vâil kabilesinin bir kolu olan Benî Kays b. Sa'lebe'nin mevlâsı olduğu için Kaysî ve Bekrî nisbeleriyle anılır. Babasından başka Hasan-ı Basrî, İbn Sîrîn, Humeyd b. Hilâl el-Adevî, Sâbit el-Bünânî, Saîd b. İyâs el-Cüreyrî, Ebû Mûsâ el-Hilâlî gibi muhaddislerden hadis rivayet etti. Kendisinden Abdullah b. Mübarek, Abdurrahman b. Mehdî, Ebû Dâvûd et-Tayâlisî, Ka'nebî, Affân b. Müslim, Esed b. Mûsâ, Ebû Nuaym Fazl b. Dükeyn, Yahyâ b. Âdem, Yezid b. Hârûn, Nadr b. Şümeyl, Süleyman b. Harb gibi şahsiyetler rivayette bulundu. Kendisinden önce vefat eden iki hadis hâfızı Şu'be b. Haccâc ile Süfyân es-Sevrî de ondan hadis rivayet etti. Süfyân es-Sevrî, Basra'ya gittiğinde rahatsız olduğu için Süleyman b. Mugire'ye uğrayamadı, rivayet ettiği hadisleri kendisinden duyup nakledebilmek için yanına gelmesini rica etti, Süleyman b. Mugire de bu isteği yerine getirerek rivayetlerini ona okudu.

Eyyûb es-Sahtiyânî, hadis hâfızı ve fakih Humeyd b. Hilâl'in rivayet ettiği hadisleri en iyi Süleyman b. Mugire'nin bildiğini söylemiş, Ali b. Medîni de onun Sâbit el-Bünânî'den hadis rivayet edenler arasında Hammâd b. Seleme'den sonra en güvenilir râvi olduğunu belirtmiştir. Şu'be b. Haccâc, Süleyman'ı güvenilir rivayetleri sebebiyle "Basra halkının efendisi" diye nitelemiştir. Vüheyb b. Hâlid, Eyyûb es-Sahtiyânî'nin tavsiyesi üzerine ondan hadis öğrenmek için yanına gittiğinde bir köşede Süleyman b. Mugire'nin başka bir köşede de babasının oturduğunu ve her birinin huzuruna gelen öğrencilere hadis rivayet etmekle meşgul olduklarını söylemiştir. Ebû Dâvûd et-Tayâlisî de onu hayırlı bir insan, hadis ilminin önde gelen şahsiyetlerinden biri diye övmüştür. Kaynaklarda imam, hâfız, kudve gibi unvanlarla anılan Süleyman b. Mugire hakkında İbn Sa'd, Yahyâ b. Maîn, Ahmed b. Hanbel, Nesâî, Ebû Hâtim er-Râzî gibi hadis münekkitleri sika ve sebt terimlerini kullanmışlardır.

İbn Hacer'e göre tebeu't-tâbiîn neslinin yedinci, Süyûtî'ye göre beşinci tabakasından olan Süleyman b. Mugire'nin rivayetleri *Kütüb-i Sitte* başta olmak üzere diğer hadis kitaplarında, âli rivayetleri de Ali b. Ca'd'ın *el-Ca'diyât*'ında bulunmaktadır.

BİBLİYOGRAFYA :

İbn Sa'd, *et-Tabakât*, VII, 280; Buhârî, *et-Târîhu'l-kebîr*, IV, 38; İbn Ebû Hâtim, *el-Cerh ve't-ta'dîl*, IV, 144-145; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, XII, 69-73; Zehebî, *A'lâmü'n-nübelâ*, VII, 415-419; a.mlf., *Tezkiretü'l-huffâz*, I, 220-221; İbn Hacer, *Tehzîbü't-Tehzîb*, IV, 220-221.

HASAN CİRİT

SÜLEYMAN b. MUHAMMED

(bk. MEVLÂY SÜLEYMAN).

SÜLEYMAN NAZİF

(1869-1927)

II. Meşrutiyet dönemi şairi,
yazar ve gazeteci.

Diyarbakır'da doğdu; birçok âlim, şair ve devlet adamı yetiştiren köklü bir aileye mensuptur. Divan şiiri tarzında manzumeleri, *Mizânü'l-edeb* adlı belâgat kitabı ile *Mir'âtü'l-iber* adlı on ciltlik tarihi bulunan Diyarbakırlı Mehmed Said Paşa'nın oğlu ve Servet-i Fünûn devri şairlerinden Faik Âli Ozansoy'un ağabeyidir. Devrinde kitâbet ve inşâsıyla tanınan büyük babasının adı da Süleyman Nazîf'tir. Büyük dedesi ise yine döneminin ediplerinden İbrâhim Cehdî'dir. Annesi Ayşe Hanım'ın ataları Akkoyunlu Devleti'ne mensup Hindî adlı bir Türk aşiretinin reisleridir.

Düzenli bir tahsil hayatı olmayan Süleyman Nazîf ilk öğrenimine babasının görevli olarak bulunduğu Harput'ta başladı; bir süre Diyarbakır Rüşdiyesi'ne devam etti. Mardin'de kaldıkları sırada başta babası olmak üzere Abdülkerim Sâbit ve Adliye müfettişi Ferid Bey'den tarih, mantık, gramer ve edebiyat, bir Ermeni papazdan Fransızca ve Muş müftüsünden Arapça dersleri aldı. Daha küçük yaşta iken Nâmik Kemal ile Abdülhak Hâmid'in (Tartan) eserlerini okuduğu gibi Mardin'de evlerindeki sohbetler sayesinde kültürünü genişletme imkânı buldu. Babasının Mardin'de vefatı üzerine Diyarbakır'a döndü (1891). Burada Vali Sırrı Paşa'nın aracılığıyla Muş Reji Müdürlüğü'nde, Mardin ve Diyarbakır İdare Meclisi'nde çalıştı.

Diyarbakır'da Vilâyet Matbaası müdürlüğü yaparken vilâyet gazetesinde başyazar yazmaya başladı. O sırada Diyarbakır

ve çevresinde meydana gelen Ermeni ayaklanması dolayısıyla yazdığı telgrafta kulandığı ifade tarzı ve üslûbu ile olayları yerinde incelemeye gelen Kölemen Abdulah Paşa'nın dikkatini çekti ve onun kâtibi olarak Musul'a gitti (1895). Ertesi yıl görevinden istifa edip İstanbul'a geldi. Şubat 1897'de Jön Türkler'e katılmak hevesiyle gittiği Paris'te onların lideri Ahmed Rızâ'nın çıkarmakta olduğu *Meşveret* gazetesinde istibdat rejimi ve II. Abdülhamid aleyhinde oldukça ağır ifadeler taşıyan yazılar yayımladı. Bir yandan Ahmed Rızâ ile aralarındaki anlaşmazlığın büyümesi, diğer yandan saray tarafından verilen bazı teminatlar karşılığında Jön Türk mücadelesinin durdurulması üzerine Ekim 1897'de İstanbul'a döndü. Padişah kendisini vilâyet mektupçuluğu ile Bursa'da ikamete memur etti. Burada yaklaşık on iki yıl kaldı ve bu süre içinde büyük dedesinin adı olan İbrâhim Cehdî takma adıyla *Servet-i Fünûn*'da çoğu sone tarzında manzumelerle Edebiyât-ı Cedîde mensubu şair ve yazarların sanat anlayışı doğrultusunda yazılar kaleme aldı.

1908'de II. Meşrutiyet'in ilânından sonra Konya'ya nakledilmek istenince istifa ederek İstanbul'a döndü ve fiilen gazeteciliğe başladı. 1909 yılından itibaren Ebûzzîyâ Tevfik'in çıkardığı *Yeni Tasvîr-i Ef-kâr*'da İttihat ve Terakkî iktidarını ağır bir dille eleştiren yazıları yüzünden İstanbul'dan uzaklaştırılarak Basra (1909), Kastamonu (1910), Trabzon (1911), Musul (1913) ve Bağdat (1914) valilikleriyle görevlendirildi. 1912'de *Hak* gazetesinde siyasî yazılar yayımladı. Altı ay kadar kaldığı Bağdat valiliğinden İstanbul'a döndü ve kendisini tamamen gazeteciliğe verdi. 1918'de Cenab Şahabeddin'le birlikte *Hâdisât* gazetesini çıkarmaya başladı. Anadolu'da Millî Mücadele hareketinin başlamasında büyük rolü bulunan Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti'nin kurulmasına ön ayak oldu (Aralık 1918). 9 Şubat 1919'da İtilâf orduları

Süleyman Nazif'in Edirnekapı Şehitliği'ndeki mezarı

başkumandanı Franchet d'Esperey'nin İstanbul caddelerinde at üstünde muzafer bir eda ile dolaşması ve azınlıkların küstahlıkları üzerine sansür engelini aşarak "Kara Bir Gün" adlı meşhur makalesini yayımladı. 23 Ocak 1920 günü Pierre Loti için düzenlenen anma toplantısında yaptığı konuşma dolayısıyla şehri işgal eden İngilizler tarafından yakalanarak Millî Mücadele'yi destekleyen bir kısım arkadaşıyla birlikte Malta'ya sürüldü ve orada yirmi ay kadar kaldı. O zamana kadar *Edebiyyât-ı Umûmiyye Mecmuası*, *Hazîne-i Fünûn*, *İctihad*, *İleri*, *Ma'lûmât* ve *Mecmûa-i Ebûzzîyâ* gibi gazete ve dergilerde yazılar kaleme alan Süleyman Nazif, Ekim 1921'de İstanbul'a döndükten sonra *Peyâm-ı Sabah*, *Resimli Gazete* ve *Yarın* gibi gazetelerde yazdığı siyasî ve edebî yazılarla güç şartlar altında hayatını sürdürmeye çalıştı. Son yılları maddî sıkıntılarla geçti ve 4 Ocak 1927'de öldü, kabri Edirnekapı Mezarlığı'ndadır.

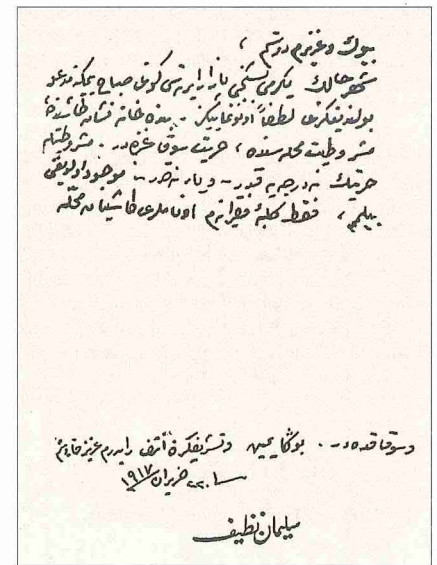
Servet-i Fünûn dönemi şairleri arasında yer alan, Sa'dî-i Şîrâzî, Örfî ve Sully Prudhomme gibi şairleri beğenen Süleyman Nazif'in ferdi ıstırap, aşk ve tabiat konulu manzumelerinde hüznü, içine kapanık ve ümitsiz bir hava hâkimdir. Sosyal içerikli ve millî özellikler taşıyan şiirlerinde ise *Servet-i Fünûncular*'dan büyük ölçüde ayrılmaktadır. Bu şiirlerinde Tanzimat dönemi şair ve yazarları gibi Türk toplumunun çeşitli problemlerine dikkat çekmiş, 1908'den sonra yazdığı eserlerinde millî ve vatanî konulara geniş biçimde yer vermiştir. Süleyman Nazif, karakter bakımından benzerlikler taşıdığı Nâmık Kemal'in edebiyatta bir takipçisi gibidir. Yüksek bir heyecan ve hitabet özelliği taşıyan nesirleri ise Victor Hugo'nun ve yine Nâmık Kemal'in büyük ölçüde tesiri altındadır.

Edebî ve siyasî mahiyette birçok makale kaleme alan Süleyman Nazif, farklı üslûbuyla son devir Osmanlı Türkçesi'nin en başarılı örneklerini ortaya koymuştur. Yahya Kemal Beyatlı, "Nazif münşî doğmuş-

tu" derken Ahmed Hâşim onu "kelimelelerin serdari" diye nitelemiştir. Mehmet Kaplan, zamanla yeknesak bir hal alan Türk nesri üzerinde şuurlu bir şekilde ilk defa onun düşündüğünü ve bu nesri değiştirmek için bazı imkânlar sağladığını belirtmiştir. Polemikçi bir yanı da bulunan Süleyman Nazif, İskilipli Âtîf Hoca ile oruç konusunda bir tartışmaya girişmiş, söylediklerine pek itibar edilmeyince "İmana Tasallut" adlı makalesiyle onu eleştirmiştir (*Son Telgraf*, 5 Teşrînisânî 1340/1924). Burada Âtîf Hoca'nın *Frenk Mukallitliği* ve *Şapka* adlı eserindeki (İstanbul 1924) görüşlere karşı çıkmış, Âtîf Hoca'nın şapka inkılabından sonra idam edilmesi üzerine töhmet altında kalmıştır.

Süleyman Nazif, *Hz. İsa'ya Açık Mektup*'ta Haçlı zihniyetinin işlediği bütün suç ve cinayetleri Hz. İsa'ya şikâyet tarzında dille getirirken *Kâfir Hakikat* adlı eserinde Fas'taki Haçlı zulmüne duyulan büyük öfke ve isyanı yansıtmaktadır. Sadece Türkiye'de yaşayan hristiyanlardan değil müslümanlardan da büyük tepki gören Hz. İsa'ya Açık Mektup çeşitli tartışma ve davalara konu olmuş, eser aynı yıl içinde üç defa basılmıştır. Ayrıca *Edebiyyât-ı Umûmiyye Mecmuası*'nın 1918 yılındaki sayılarında (nr. 50-63, 72) Fars şiirinin Türk şiirine tesiri ve bunun sebepleri hakkında uzun karşılaştırma ve değerlendirmeleri bulunmaktadır.

Süleyman Nazif'in Rıza Tevfik'e yazdığı bir mektup (Abdullah Uçman arşivi)

Süleyman Nazif

Süleyman Nazîf'in çoğu İstanbul'da basılmış olan eserleri şunlardır: *Gizli Figanlar* (şiir, Kahire 1906), *Firâk-ı Irâk* (manzum-mensur karışık, 1918), *Malta Gece-leri* (şiir, 1924), *Bahriyelilere Mektup* (Cenevre 1897; Kahire 1908), *Ma'lûmu İ'lâm* (Paris 1897; Kahire 1908), *Elcezure Mektupları* (Cenevre 1897; Kahire 1906), *Boş Herif* (1910), *İki İttifakın Tarihçesi* (1914), *Batarya ile Ateş** (1917; yeni harflerle 1969, 1978), *Mektuplar* (1916), *Âsî-tâne-i Târîhte: Galiçya* (İstanbul 1919; yeni harflerle 1971), *Mehmed Âkif* (İstanbul 1919, 1924; yeni harflerle 1971), *Hitâbe* (1920), *Tarihin Yılan Hikâyesi* (1922), *Lutfi Fikri Bey'e Cevap* (1922), *Nâmık Kemal* (1922), *Çal Çoban Çal* (1923), *Nâsırüddin Şah ve Bâbiler* (1923), *Hazret-i İsa'ya Açık Mektup* (1924), *Çalınmış Ülke* (1924), *Âbide-i Şühedâ* (1925), *İki Dost* (1925), *Fuzûlî* (1926), *İmana Tasallut-Şapka Meselesi* (1926), *Kâfir Hakikat* (1926), *Yıkılan Müessese* (1927). Ayrıca Victor Hugo'nun *Bir Mektubu* (Bursa 1908), *Lübnan Kasrının Sahibesi* (İstanbul 1926, P. Benoit'dan) adlı tercümeleleriyle *Külliyât-ı Zîyâ Paşa* (1924) derlemesi bulunmaktadır.

BİBLİYOGRAFYA :

Ruşen Eşref [Ünaydın], *Diyyorlar ki*, İstanbul 1334, s. 111-133; İbrahim Alâettin [Gövsâ], *Süleyman Nazîf*, İstanbul 1933; İbnülemin, *Son Asır Türk Şairleri*, s. 1118-1136; Şükrü Kurgan, *Süleyman Nazîf: Hayatı, Sanatı, Eserleri*, İstanbul 1955; Hilmi Yücebaş, *Süleyman Nazîf'ten Hatıralar*, İstanbul 1957; Sami N. Özerdim, *Süleyman Nazîf*, Ankara 1958; Mehmet Kaplan, *Şiir Tahlilleri I: Tanzimattan Cumhuriyete Kadar*, İstanbul 1969, s. 120-123; Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Gençlik ve Edebiyat Hatıraları*, Ankara 1969, s. 213-235; Kenan Akyüz, *Batı Tesirinde Türk Şiiri Antolojisi*, Ankara 1970, s. 387-394; Şevket Beysanoğlu, *Doğumunun 100. Yılında Süleyman Nazîf (Hayatı, San'atı, Eserlerinden Seçmeler)*, Ankara 1970; a.mlf., *Diyyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları*, Ankara 1997, II, 189-227; İsmet Bınark - Necmettin Sefercioğlu, *Doğumunun Yüzüncü Yıldönümü Münasebetiyle Süleyman Nazîf Bibliyografyası*, Ankara 1970; M. Türker Acaroğlu, *Açıklamalı Süleyman Nazîf Kaynakçası*, Ankara 1987; Şuayb Karakaş, *Süleyman Nazîf*, Ankara 1988; İnci Enginün, *Yeni Türk Edebiyatı: Tanzimat'tan Cumhuriyet'e (1839-1923)*, İstanbul 2006, s. 115-120; Beşir Ayvazoğlu, *1924-Bir Fotoğrafın Uzun Hikâyesi*, İstanbul 2006, tür.yer.; Alim Yıldız, "Süleyman Nazîf'e Göre İran Edebiyatının Edebiyatımıza Tesiri", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VIII/1, Sivas 2004, s. 159-201; Muhammet Gür, "Süleyman Nazîf", *TDEA*, VIII, 66-69.

MUHAMMET GÜR

SÜLEYMAN NEDVÎ

(bk. NEDVÎ, Seyyid Süleyman).

SÜLEYMAN PAŞA

(ö. 758/1357 [?])

Osmanlı şehzadesi,
Orhan Bey'in büyük oğlu.

Doğum tarihi kesin şekilde bilinmemekle birlikte herhangi bir kaynağa dayanılmaksızın genellikle 716 (1316) yılı üzerinde durulur. Mekece vakfiyesinden hareketle onun bu tarihte (1324) şahitlik edebilecek yaşta bulunması doğumunu 1310'dan daha erken bir tarihe çeker. Osmanlı tarihinde Rumeli fâtihi diye bilinmekte olup geleneğe göre Gelibolu yarımadasına çıkarak ilk fetih hareketini başlatan şehzadedir. Annesinin Nilüfer Hatun olduğu literatürde yaygın biçimde benimsenmişse de bu husus şüphelidir. Nilüfer Hatun'un Bursa'nın alınışından sonra Orhan Bey'in hanımları arasına katılmış olması daha kuvvetli bir ihtimaldir (*DİA*, XXXIII, 124). Annesi muhtemelen, 724 (1324) tarihli Mekece vakfiyesinde adı geçen ve Orhan Bey'in amcasının kızı olduğu anlaşılan Akbaşlı (Gündüz Bey ?) kızı Efdenze'dir (Efendi / Eftende / Efendize / Efendizâde). Nitekim Süleyman Paşa'nın kızlarından birinin de aynı adı taşıması bu hususta önemli bir ipucudur. Süleyman Paşa'nın adının geçtiği ilk çağdaş kaynak da yine bu vakfiyedir. Burada adı şahitler arasında Süleyman b. Orhan olarak kayıtlıdır. Paşa lakabına ise ilk Osmanlı tarihi diye kabul edilen Ahmedî'nin eserinde rastlanmıştır. Amcası Alâeddin Paşa örneği dışında daha sonra herhangi bir hânedan mensubunun kullanmadığı, yüksek askerî idarecilere verildiği bilinen bu unvan onun kardeşleri arasında en büyük şehzade olmasıyla ilgili olabilir.

Hayatının ilk yılları hakkında çağdaş kaynaklara yansıyan hiçbir bilgi yoktur. Adı, dönemin Bizans kaynağı olan Kantakuzenos'un ve Gregoras'ın eserlerinde ilk defa 749 (1348) yılı olayları vesilesiyle geçer. Onun vefatından elli yıl sonra yazılmış olan ilk Osmanlı kaynağı Ahmedî ile 100 yıl sonra kaleme alınmış Enverî'nin verdiği bilgiler ve XV. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan Âşıkpaşazâde, Neşrî, Oruç Bey, Rûhî, anonim Osmanlı tarihleri hemen hemen birbirinin benzeri bilgileri tekrarlayarak hakkında bugüne ulaşan menkıbelerle örülü bir olaylar silsilesinin temelini oluşturmuştur. Söz konusu kaynaklar onun ilk defa Gerede'ye hâkim olduğu (Gerede'yi ele geçiren Candaroğlu Süleyman Bey'e karıştırılmıştır), ardından İznik'in alın-

masında (1331) rol oynadığı, özellikle İzmit'in fethinden (1337) sonra bu bölgedeki bazı yerlerin (Taraklı – Yenice, Göynük, Mudurnu) kendisinin timarı olduğu üzerinde durulur. Osmanlı tarihçisi Oruç Bey, Koca-ili kesiminde Konuralp, Akçakoca gibi meşhur serhad beylerinin vefatıyla onların vilâyetlerinin Süleyman'a sancak yoluyla verildiğini yazar (*Oruç Beğ Tarihi*, s. 18). Bu bilgiler doğrulanamasa da babasının özellikle 1329'da Bizans imparatoruyla yaptığı Pelekanon savaşında bulunması ihtimali yüksek olan Süleyman Paşa'nın İznik ve İzmit fetihlerinde yine Orhan Bey'in yanında yer almış olması kuvvetle muhtemeldir.

Süleyman Bey'in adı Osmanlı kaynaklarında ikinci defa Karesi ilinin Osmanlılar'a ilhakı vesilesiyle geçer. Orhan Bey, 1337 yazına kadar Marmara sahillerinde bazı yerleri ele geçirerek Trakya'ya yönelik bir sefer yapmış, 1348'den itibaren Karesi topraklarında kontrolü tam olarak sağlamıştı. Süleyman Paşa'nın bu bölgeye intikalinin söz konusu olaylar sırasında olduğu ve ona babası tarafından Karesi ilinin idareciliğinin verildiği anlaşılmaktadır. Süleyman Paşa bu arada Kapıdağ, Edincik, Lapseki'yi ele geçirmiş olmalıdır. Böylece Bursa-Lapseki yolu Rumeli'ye geçiş güzergâhı haline gelecektir. Bu arada Enverî'nin naklettiği hikâyeye göre Süleyman Paşa Edincik, Biga ve Lapseki'yi zaptetmiş, denizde Gelibolu tekfurı Andronikos Asan'ın (Esen Tekfur) oğullarından birini esir almış, müslüman olup Melik Bey adını alan bu kişi vasıtasıyla Gelibolu yarımadasına geçmek için gerekli keşfi yapmıştır (*Fatih Devri Kaynaklarından Düsturname-i Enverî*, s. 23). Enverî, Süleyman Paşa'nın Melik Bey vasıtasıyla Lapseki'de hazırlanan gemilerle karşı yakaya geçtiğinden söz ederek bundan sonraki hadiseleri karıştırır. Ayrıca Süleyman Paşa oğlu Melik Nâsır'ın Melik Bey ile birlikte bindikleri geminin batmasıyla öldüklerini, Süleyman Paşa'nın tekrar Gelibolu'ya gazâyâ çıktığını, 3000 kişiyle Kemer'den hareket edip kıyadaki limandan Bolayır'a uzanan bir vadi olan Kozludere'ye çıktığını, Gelibolu yakınlarında galip geldiğini, bu sırada Gazi Umur Bey ile de görüşüğünü nakleder. Verdiği bilgilerle Âşıkpaşazâde, Neşrî geleneğini takip eden diğer kaynaklardan önemli ölçüde ayrılırsa da bu mâlûmatı doğru bir zemine yerleştirmek gerekir. Söz konusu olaylar muhtemelen 1352'den sonraki gelişmelere dayanmaktadır. Zira Kemer'den Bolayır'ın fethi için hareket ettiğinde Gelibolu Valisi Andronikos Asan'ın anlaşmaz-